

تجلیل قریبان
و غربت قدیمیان

رضا صانمی

خبرنگار گروه فرهنگ

جمعه ۱۶ شهریورماه به همت «کلون ادبی زمستان»، آیین تجلیل و بزرگداشت فرامرز قریبمان بازیگر کهنه کار سینمای ایران برگزار شد؛ تجلیلی که با حضور تعداد زیادی از بازیگران شناخته شده سینما و سخنرانی برخی از آنها همراه بود. از جمله دریاوش فرهنگ که در وصف قریبمان گفت: «بازیگری توانا که در همه کارها روش و منش دارد؛ بدون حاشیه، او به هر قیمتی حاضر نشده در هر کاری حاضر شود؛ با اخلاق است و دیسپلین خاص خودش را دارد. مهم ترین ویژگی اش این است که استایل دارد؛ در راه رفتن، نشستن، برخاستن، اعتراض، عکس العمل و مهم ترین نکته اش او، چشم هایش است که هنوز هم در خود او می درخشند.» ایرج راد هم گفت: «هیچ کس را برای حضور در این مراسم مجبور نکردند، همه با عشق دیدن آقای قریبمان آمدند؛ سیاستگری مردی که سال ها در سینما درخشید، زحمت کشید و افتخار آفرید؛ نه تنها در زمینه بازیگری و کار خودش، بلکه توانست به سینمای ایران شخصیت دهد. جایگاه ویژه ای از نظر منش، شخصیت و اعتبار دارد. هنرمندی که شاخص باشد، فقط به شکل یک چهره خودش را در سینما نشان نمی دهد، بلکه خودش یک فرهنگ و جایگاهی ویژه از انسانیت، منش، اخلاقی و رفتار است و تأثیر عمیقی روی جامعه دارد.» این آیین تجلیل البته خود جای تجلیل دارد که پیش از مرگ بازیگران کهنه کار و کاربلد در زمان حیات و حضور خودشان از او تقدیر و قدر دانی می کنند؛ آیینی که مهمترین کارکردش حس خوب فراموش نشدن در ذهن و ضمیر بازیگر است. اما درست چند روز قبل از برگزاری این مراسم باشکوه، ویدئویی از «کبری امین سعیدی» با نام هنری و سینمایی «شهرزاد»، در فضای مجازی و شبکه های اجتماعی منتشر و ویرال شد که حکایت از وضعیت بد معیشتی و زندگی سخت این بازیگرز قدیمی و پیشگسوت سینما داشت که به چنان استیصالی دچار شده که برای دریافت کمک های مردمی، شماره حسابی از کارت بانکی خود را اعلام کرد. انتشار این ویدئو بار دیگر تراژدی سرنوشت بسیاری از بازیگران قدیمی سینما را برملا کرد. قصه برعصه بسیاری از هنرمندان در سرزمین ما که فرهنگ و هنر و امدار آنهاست، اما آنها شرمسار از زندگی شان، اوبازیگری بود که با کارگردان های بزرگی مثل مسعود کیمیایی، امیر نادری و علی حاتمی کار کرده بود و همبازی با بازیگرانی مثل بهروز وثوقی، ناصر ملک مطیعی و سعید راد. ضمن اینکه او نیز نخستین کارگردان های روز ایرانی بود که در اولین فیلمش «مهربان و مانی» - که آخرین فیلمش هم شد - کل داستانش بر محوریت شخصیت یک زن متمرکز بود. او شاعر و نویسنده هم بود و علاوه بر چند داستان کوتاه، مجموعه شعری با عنوان «با تشنگی پیر می شویم» نوشته که طراحی جلد آن را امیر نادری انجام داده بود. حال این شاعر، نویسنده و بازیگر به چنان وضعیت تراژدی در پیبری رسیده است که دست نیاز به سوی مردهش دراز می کند. این تقدیر تلخ و تراژیک البته برای بسیاری از بازیگران قدیمی سینما به ویژه بازیگران زن هم اتفاق افتاده. از فریما فرجامی، مهربان میرانی و ثریا حکمت گرفته تا روح انگیز سامی نژاد؛ اولین بازیگر زن ایرانی و ایفاگر نقش «گلنار» در فیلم «دختر ل». نخستین فیلم ناطق ایرانی - که فریدون جیرانی درباره وضعیتش وقتی که درگذشت، گفته بود: «رخسار و سامی نژاد، وسط خانه بود. تنها میراث این اولین بازیگر سینما، یک کیسه نایلونی بود و داخل آن یک بسته سیگار، یک شناسنامه و بروشور تاندره دختر ل». این البته شامل بسیاری از بازیگران مرد ایرانی هم شده که در دوران پیبری بازنشستگی، شرایط سخت و دشواری را از لحاظ مالی و معیشتی می گذرانند و با بیماری و مصائب در غزلت، تنهایی و فراموشی زندگی می کنند. نمونه بارش رضا رویگری که همین چند وقت پیش بار دیگر سکنه کرده و در بیمارستان بستری شده. گرچه عاقبت تراژیک برخی از بازیگران، نتیجه کنش مندای های خودشان است اما همه اینطور نیستند، خیلی از آنها قربانی ساختار و چرخه معیوب و ناعادلانه مدیریت فرهنگی و هنری می شوند که از به میانجی تضمین و حمایتی از آنها دریغ می کند؛ مگر اینکه به میانجی رسانه ای شدن این تراژدی ها، بخواهند آنها را در یابند که همین هم چندان گره از کارشان باز نمی کند. تقدیر و تجلیل از فرامرز قریبمان هم باز به همت نهادهای خصوصی صورت گرفته و وزن هنری بازیگران در تراژوی هنرشان هم البته شرط این التفات های بی تفاوتی هاست، اما شایسته و بیسته آن است که هیچ هنرمندی نباید در دوران بازنشستگی و از کار افتادگی در گوشه عزلت و رنج تنهایی و فقر به فراموشی سپرده شود. قرار نیست برای همه آنها آیین تجلیل و نکوداشت گرفته شود، اما دست کم باید آیین نامه ای در نهادهای صنفی و دولتی عرصه هنر وجود داشته باشد که هیچ هنرمندی از سر استیصال و درماندگی، آبرو و اعتبار خود را به حراج نگذارد و از عزت خراج نکند.

عکس: روح اله رستمی، شهرمان پارانژ، تهران

۲۴ ساعت
24 HOURShammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آگهی ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
لیتوگرافی و چاپ: هممیهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

روز طلایی باطعم رکورد شکنی

کاروان ایران با درخشش والیبال نشسته، یاسین خسروی
و روح اله رستمی جهش بی نظیری در جدول توزیع مدالی داشت

سپهر خرمی

گزارشگر ورزشی هممیهن

کاروان ایران در مسابقات پارالمپیک ۲۰۲۴ پاریس با «هت تریک» در کسب مدال طلا در روز جمعه به یکباره صعود چشمگیری در جدول رده بندی توزیع مدالی داشتند. کاروان ایران که با کسب سه مدال طلا، ۱۰ نقره و شش مدال برنز جایگاه بیست و ششم را در اختیار داشت، با سه مدال طلایی که تیم ملی والیبال نشسته، یاسین خسروی و روح اله رستمی کسب کردند با شش مدال طلا به جمع ۱۷ تیم برتر دنیا در پارالمپیک راه یافتند. شاید خبر شوکه کننده مسابقات برای ورزش ایران خداحافظی ساره جوانمردی، ملقب به «ملکه پتانچه» از دنیای حرفه ای است؛ چرا که او توانسته بود به تنهایی ۴ مدال طلا و یک مدال برنز در ادوار این مسابقات کسب کند و حالا با خداحافظی اش در رشته پتانچه، مدیران ورزش باید تلاش بیشتری برای جایگزین کردن یک ورزشکار با چنین کیفیتی داشته باشند. در این گزارش قصد داریم از رکورد شکنی های پیاپی کاروان ایران بگوئیم. از هشتمین مدال طلای والیبال نشسته ایران، رکورد شکنی روح اله رستمی و یاسین خسروی که مدال هایشان جان دوباره ای به کاروان ایران ملقب به «فرزندان ایران» داد.

والیبال نشسته همیشه طلایی

تیم ملی والیبال نشسته ایران با موفقیت و کسب مدال طلا در رقابت های مختلف به خصوص در «پارالمپیک» عجب شده است. همان تصویری که از قبل داشتیم، برای تیم ملی والیبال نشسته در پارالمپیک ۲۰۲۴ پاریس نیز محقق شد و ایران به مدال طلا در این رشته رسید. دیدار فینال رقابت های والیبال نشسته هفدهمین دوره بازی های پارالمپیک شامگاه جمعه بین تیم های ملی والیبال ایران و بوسنی برگزار شد که ملی پوشان کشورمان با برتری برابر حریف سنتی عنوان قهرمانی را به خود اختصاص داد. در این دیدار ملی پوشان والیبال نشسته ایران ست اول را به بوسنی واگذار کردند اما در ادامه هر چند ست دوم را به سختی بردند اما در ست های سوم و چهارم با اقتدار حریف را شکست دادند و برای هشتمین بار قهرمان بازی های پارالمپیک شدند و به مدال طلا رسیدند. تیم ملی والیبال نشسته ایران پیش از دیدار فینال مقابل تیم های اوکراین، برزیل، آلمان (مرحله مقدماتی) و مصر (نیمه نهایی) صاحب برتری شده بود. حضور در بازی های پارالمپیک پاریس دهمین حضور تیم ملی والیبال نشسته ایران در ادوار مختلف این بازی ها بود و قهرمانی به دست آمده نیز هشتمین قهرمانی این تیم به حساب می آید. خالی از لطف نیست اگر از یکی از ستاره های تیم ملی والیبال نشسته به نمایندگی از تیم یکدست شان بگوئیم. مرتضی مهرزاد یکی از ستاره های بی چون و چرای چند دوره اخیر والیبال نشسته ایران است که بعد از قهرمانی ایران، کری جالبی را مقابل دوربین های تلویزیونی خواند و گفت: کلاه پادشاهی بر سر ماست. گفتنی است روزنامه گاردین در توصیف مهرزاد و نقش او در قهرمانی والیبال نشسته ایران نوشته بود: «با اینکه مرتضی مهرزاد در زمین والیبال نشسته لبخند نمی زند، ولی کاملاً مشخص است که این پسر چقدر عاشق و شفته این ورزش است. چه در نیمه نهایی مقابل مصر و چه در فینال مقابل بوسنی دیدیم که مهرزاد بعد از به دست آوردن هر امتیاز چطور مشت هایش را در هوا تکان می دهد و از ته دل شاد است.»

رستمی رکورد شکن

روح اله رستمی که حضورش در مسابقات پاریس در هاله ای از ابهام قرار داشت نه تنها به این رقابت ها رسید، بلکه توانست قهرمانی و مدال طلا این مسابقات را در کنار یک رکورد شکنی ویژه به دست بیاورد.

جمعه شب وزنه برداران دسته ۸۰ کیلوگرم در سالن «لا چاپله آرن» به روی تخته رفتند که روح اله رستمی، ملی پوش کشورمان به رقابت با حریفانی از چین، عراق، نماینده تیم پناهندگان، ساحل عاج، دومینیک، بریتانیا و کره جنوبی پرداخت. این وزنه بردار کشورمان در نخستین حرکت خود وزنه ۲۳۰ کیلوگرمی را با موفقیت بالای سر برد و در حرکت دوم وزنه ۲۳۴ کیلوگرمی را انتخاب کرد که به راحتی آن را مهار کرد. رستمی در تلاش سوم وزنه ۲۴۲ کیلوگرمی را درخواست داد که به درستی بالای سر برد و در نهایت با شکستن رکورد جهان به مقام قهرمانی رسید تا با عملکردی شگفت انگیز چهارمین طلای کاروان ایران را به نام خود ثبت کند. رستمی بعد از کسب مدال طلا از یک موضوع مهم پرده برداشت و گفت، شاید اصلاً به این مسابقات نمی رسیده است اما با تلاش پزشکان راهی این رقابت ها شد. دارنده مدال طلای پارا وزنه برداری پارالمپیک ۲۰۲۴ پاریس عنوان کرد: «من یک آسیب دیدگی خیلی جدی از ناحیه سینه داشتم و پزشکان می گفتند به این مسابقه نمی رسی. خدا را شکر می کنم که آسیب در مدت کوتاهی برطرف شد و توانستم این رکوردها را بزنم.»

یاسین خسروی

رقابت های پارادومیدانی بازی های پارالمپیک پاریس ۲۰۲۴ در سده پرتاب وزنه کلاس ۴۵۷ مردان در مرحله فینال، در ورزشگاه استادو فرانس برگزار شد. یاسین خسروی، نماینده ایران، در یک روز سخت و در تقابل با ۱۱ رقیب خود پرتاب نخست را ۱۵/۲۶ ثبت کرد که در همین پرتاب اول رکورد جهان را شکست. در پرتاب دوم وزنه را ۱۵/۸۷ پرتاب کرد و برای بار دوم رکورد پارالمپیک را ارتقا داد و در پرتاب سوم رکورد ۱۵/۹۴ را ثبت کرد و رکورد پارالمپیک را برای سومین بار ارتقا بخشید. در پرتاب چهارم به حدنصاب ۱۵/۹۶ رسید و رکورد پارالمپیک را برای بار چهارم شکست. در پرتاب پنجم وزنه را ۱۵/۵۷ پرتاب کرد و در پرتاب ششم و آخر حدنصاب ۱۵/۹۴ را ثبت نمود تا با همان رکورد ۱۵/۹۶ در صدر جدول گروه خود بایستد و مدال طلا را با قدرت و با اختلاف زیاد از آن خود کند. در این گروه پائولینو دوس سانتوس از برزیل با رکورد ۱۵/۰۶ دوم شد و نقره گرفت. هوتو سما از هند نیز با پرتابی به طول ۱۴/۶۵، در جایگاه سوم ایستاد و مدال برنز را کسب کرد.

جهش بزرگ در یک روز

کاروان ایران تا روز پنجشنبه فقط سه مدال طلا داشت و جزو ۲۰ کشور برتر پارالمپیک نبود، اما در روز جمعه با طلایی شدن تیم ملی والیبال نشسته، یاسین خسروی و روح اله رستمی کاروان ایران جهش قابل ملاحظه ای در جدول رقابت ها داشت و به جمع ۲۰ کشور برتر این مسابقات رسید. حتی در لحظاتی ایران به رتبه چهاردهم هم صعود کرد اما فعلاً روی رده شانزدهم متوقف شده که بسیار قابل قبول است. تا این لحظه ساره جوانمردی در پارائرناندازی، امیر حسین علیپور، یاسین خسروی و سعید افروز در پارادومیدانی، روح اله رستمی در پارا وزنه برداری و تیم ملی والیبال نشسته مدال های طلای کاروان فرزندان ایران را کسب کرده اند. همچنین فاطمه همتی در پارائرتیروکمان، علیرضا بخت و زهرا رحیمی در پاراتکواندو، ظفر ذاکر، حسن باجولوند، مهدی اولاد، هاجر صفرزاده و علی پیروج در پارادومیدانی، تیم میکس کامپوند (با ترکیب فاطمه همتی و هادی نوری) و سیدمثم بنی طبا در پارا جودو مدال های نقره را درو کرده اند و حامد حق شناس در پاراتکواندو، پرستو حبیبی در پرتاب کلاب دوومیدانی، علیرضا مختاری و علی اصغر جوانمردی در پارادومیدانی، محمدرضا عرب عامری در پارائرتیروکمان و محسن بختیار در پارا وزنه برداری صاحب مدال برنز شدند. هر چه ایران در روز هشتم مدال های نقره را درو کرده بود، جمعه شب طلایی ترین روز کاروان ایران را رقم زدند.

چهره

پدر موسیقی نوین ایران

علینقی وزیری، موسیقیدان، استاد و نویسنده، مشهور به کلنل وزیری نهم مهرماه ۱۲۶۵ در تهران به دنیا آمد. یکی از کارهای بزرگ و بسیار تأثیرگذار وزیری، رواج دادن نتنویسی غربی و نوشتن ردیف موسیقی استادان سنتی بود. او جزو نخستین افرادی بود که موسیقی ایرانی را به طور علمی در دسترس عموم قرار داد و به عقیده برخی «پدر موسیقی جدید ایرانی» بود. ایجاد موسیقی چندصدایی، تبدیل ردیف موسیقی به نت از جمله ردیف های آقا حسینقلی، میرزا عبدالله و درویش خان، تعیین گام های موسیقی ایرانی و ساخت قطعات ابتکاری از ابداعات او بود. وزیری علاوه بر تبحر در نواختن تار با سازهای ویلن، سه تار، پیانو و خواندن آواز نیز آشنایی داشت. تبحر در نوازندگی تار و ویلن، تألیف کتب آموزشی، آهنگسازی، رهبری ارکستر، تأسیس مدرسه موسیقی و پرورش شاگردان متعدد، تأسیس کلوب موزیکال و اجرای کنسرت های گوناگون، داشتن سمت های اداری در تشکیلات موسیقی و استادی دانشگاه، همه نشانگر توانایی های این شخصیت بزرگ فرهنگی بود. علینقی وزیری ۱۸ شهریورماه ۱۳۵۸ در ۹۲ سالگی در بیمارستان جم تهران درگذشت.

کتابخانه

پیوند انسان و ویروس ها

کتاب «اسیاره ویروس ها (ویروس سپهر): بزرگتر از آن که بتوان تصور کرد»، نوشته کارل زیمر با ترجمه کاوه فیض الهی در ۲۲۱ صفحه و با قیمت ۳۰۰ هزار تومان توسط انتشارات نشر نو منتشر شده است. کارل زیمر یکی از برجسته ترین روزنامه نگاران علم در جهان است که در نیویورک تایمز و نشریات دیگر در زمینه علوم زیستی و تکامل جانداران می نویسد و علاقه مند است، بدانند که دانشمندان چگونه به شناخت ما از طبیعت و خودمان می افزایند. کتاب «اسیاره ویروس ها» تهدیداتی مانند ابولا، مرس و ویروس چیکونگایا را پوشش می دهد. توضیحات شفاف زیمر و داستان های جذاب او نشان می دهد که انسان و ویروس ها عمیقاً به هم گره خورده اند. جدیدترین کتاب های کارل زیمر «لیخنش به مادرش رفته» (۲۰۱۸) و «مرز حیات» (۲۰۲۱) هستند که اولی از سوی گاردین برنده بهترین کتاب علمی سال ۲۰۱۸ شد. او استاد دایر زیست فیزیک، زیست شیمی و مدرس ادبیات انگلیسی دانشگاه ییل است.

سیاره ویروس ها
نویسنده: کارل زیمر
مترجم: کاوه فیض الهی
انتشارات: نشر نو

تاریخ

آغاز انتشار روزنامه نسیم شمال

«نسیم شمال» نشریه ای اجتماعی، سیاسی و طنز آمیز بود که سید اشرف الدین حسینی گیلانی در دوران جنبش مشروطه ایران ابتدا در رشت، سپس در تهران منتشر می کرد. شماره اول نشریه نسیم شمال در ۱۸ شهریورماه ۱۲۸۶ در رشت منتشر شد. این زمان ۹ ماه قبل از به توط بستن مجلس بود. مندرجات نسیم شمال را که غالباً اشعار فکاهی و انتقادی بود، خود سید اشرف الدین می نگاشت و او اشعار دیگران را در آن چاپ نمی کرد. این روزنامه در میان توده محبوبیت زیادی داشت و حتی مردم مدیر آن را نسیم شمال می نامیدند و هرگاه که منتشر می شد، ولوله ای در شهر به وجود می آورد. نسیم شمال درونمایه ای انتقادی داشت و در آن از ظلم، تبعیض و بی عدالتی شکایت می شد. بدین ترتیب نسیم شمال را می توان از محبوب ترین و معروف ترین شاعران ملی عهد مشروطه دانست. این روزنامه به مدت ۲۰ سال، هر هفته توزیع می شد و پس از مرگ نسیم شمال نیز، انتشار آن تا مدتی ادامه یافت.